

Seria DUNE:

Dune
Mântuitorul Dunei
Copiii Dunei
Împăratul-Zeu al Dunei
Ereticii Dunei
Canonicatul Dunei

FRANK HERBERT
CANONICATUL
DUNEI

Ediția a VI-a

Traducere din limba engleză
ION DORU BRANA

FRANK HERBERT (1920–1986) este unul dintre cei mai cunoscuți și mai apreciați scriitori SF din lume. Opera lui se numără printre scrierile clasice din literatura științifico-fantastică. Romanul *Dune*, primul din seria omonimă, este cel mai bine vândut roman SF din toate timpurile. A fost publicat serializat în revista *Analog*, în 1963 și 1965, câștigând Premiul Nebula și Premiul Hugo (1965). Cartea a cucerit imediat și critica de specialitate, și publicul larg, devenind din ce în ce mai populară. După *Dune*, au urmat romanele *Mântuitorul Dunei* (1969) și *Copiii Dunei* (1976), care a devenit primul hardcover bestseller din istoria literaturii SF. Seria a continuat cu *Împăratul-Zeu al Dunei* (1981), *Ereticii Dunei* (1984) și *Canonicatul Dunei* (1985). În 1984, a ajuns pe marile ecrane filmul *Dune*, regizat de David Lynch și produs de Universal Pictures, iar mai târziu seria a stat la baza mai multor ecranizări. După moartea autorului, care plănua să continue cu un alt roman, Brian Herbert și Kevin J. Anderson aveau să continue opera lui Frank Herbert scriind seriile PRELUDE TO DUNE (*House Atreides* – 1999, *House Harkonnen* – 2000, *House Corrino* – 2001), LEGENDS OF DUNE (*The Butlerian Jihad* – 2002, *The Machine Crusade* – 2003 și *The Battle of Corrin* – 2004) și HEROES OF DUNE (*Paul of Dune* – 2008, *The Winds of Dune* – 2009, *Sisterhood of Dune* – 2012).

ARMADA

„Cei ce doresc să repete trecutul trebuie să controleze predarea istoriei.“

Coda Bene Gesserit

Când pruncul Gholă ieși din prima cuvă axlotl a Bene Gesseritului, Maica Superioară Darwi Odrade organiză o mică agapă, pentru a sărbători în mod discret evenimentul, în sufrageria ei din vârful celui mai înalt edificiu al Sectorului Central. Zorii abia mijiseră și celelalte două membre ale Consiliului, Tamalane și Bellonda, dădeau semne de nerăbdare din cauza acestei convocări neașteptate, cu toate că Odrade ceruse ca micul dejun să fie pregătit de bucătăreasa ei personală.

- Nu-i e dat oricui să asiste la nașterea propriului său tată, glumise Odrade când cele două Cucernice Maici se plânseseră că timpul lor era prea prețios pentru a fi „irosit cu astfel de fleacuri“.

Doar bătrâna Tamalane avusese o expresie de amuzament ironic. Bellonda își păstrase impasibilă figura adipoasă, ceea ce, la ea, era cel mai adesea echivalentul unei încruntături.

Să fi fost cu puțință, se întreba Odrade, ca Bell să nu-și fi exorcizat încă resentimentul față de relativa opulență în care trăia Maica Superioară? Apartamentul lui Odrade purta marca distinctivă a poziției sale în cadrul Comunității, dar era o distincție care evidenția mai degrabă obligațiile ei, decât vreo intenție de înălțare

deasupra celorlalte Surori. Mica sufragerie îi îngăduia să-și consulte colaboratoarele în timpul mesei.

Bellonda, în mod vizibil, abia așteptând să plece, nu înceta să arunce priviri piezișe în jurul ei. Toate eforturile depuse pentru a-i străpunge carapacea de răceală distantă se dovediseră zadarnice.

– Mi s-a părut cu adevărat straniu să țin bebelușul acela în brațe, spunându-mi: „E tatăl meu“, zise Odrade.

– Am priceput foarte bine de prima dată!

Bellonda vorbise cu o voce aproape ca de bariton, care-i urca din stomac într-o bolboroseală prelungă, de parcă fiecare cuvânt i-ar fi provocat o vagă indigestie.

Înțelegea totuși sensul butadelor lui Odrade. Bătrânul Bashar Miles Teg fusese, într-adevăr, tatăl Maicii Superioare și Odrade însăși culesese de sub unghiile ei cele câteva celule destinate, în ipoteza că Bene Gesseritul avea să stăpânească într-o zi tehnica secretă a cuvelor tleilaxu, să permită producerea acestui nou ghola. Bellonda însă ar fi preferat să fie expulzată cu surle și tobe din Bene Gesserit, decât să subscrie la părerea lui Odrade despre echipamentele vitale ale Comunității Surorilor.

– Găsesc treaba asta cu totul frivolă în actualele împrejurări, spuse Bellonda. Turbatele alea ne vânează pretutindeni cu intenția de a ne extermina și ție îți arde de celebrări!

Cu un oarecare efort, Odrade izbuti să rostească pe un ton blând:

– Dacă Onoratele Matres ne descoperă înainte de-a fi pregătite să le înfruntăm, asta se va întâmpla, poate, datorită faptului că n-am știut să ne păstrăm moralul.

Privirea cu care o țintui Bellonda era plină de acuzații frustrante: *Femeile acelea cumplite au nimicit deja șaisprezece dintre planetele noastre!*

Odrade știa că era eronat ca acele planete să fie considerate drept posesiuni Bene Gesserit. Confederația dezlănțată de guverne planetare reunite după Epoca Foametei și după Dispersie depindea în mare măsură de Comunitatea Surorilor, pentru serviciile vitale și securitatea comunicațiilor pe care aceasta le asigura, dar vechile facțiuni persistau: CHOAM-ul, Ghilda Spațială, Tleilaxul,

vestigiiile răzlețe ale preoțimii Zeului Fraționat și chiar grupurile înrudite cu Păstrăvăreșele sau numeroase mișcări schismatice. Zeul Fraționat lăsase moștenire omenirii un imperiu fracționat, ale cărui componente deveniseră dintr-odată aleatorii din cauza atacurilor furibunde ale Onoratele Matres din Dispersie. Iar Bene Gesseritul – încă interesat de menținerea majorității acestor vechi forme – constituia, firește, ținta principală a acestor atacuri.

Gândurile lui Bellonda nu se abăteau niciodată prea mult de la amenințarea reprezentată de Onoratele Matres. Era o slăbiciune care-o îngrijora pe Odrade. Nu o dată se gândise s-o înlocuiască pe Bellonda, însă facțiuni existau în ziua de azi până și în interiorul Bene Gesseritului, iar Bell posedea calități de organizatoare pe care nimeni nu le putea tăgădui. Arhivele nu funcționaseră niciodată mai eficient decât sub conducerea ei.

Așa cum făcea deseori, Bellonda, chiar și fără a recurge la cuvinte, reușise să îndrepte atenția Maicii Superioare asupra Furiilor care le urmăreau cu o perseverență feroce. Faptul fu de natură să tulbure atmosfera de izbândă calmă pe care Odrade nădărdise s-o instaureze în această dimineață.

Se sili să se gândească la noul ghola. *Teg!* Dacă memoria sa originală putea să fie restabilită, Comunitatea Surorilor avea să dispună din nou de cel mai strălucit Bashar care o slujise vreodată. Un Bashar mentat! Un geniu militar ale cărui fapte de vitejie alimentau deja miturile Vechiului Imperiu.

Dar, chiar dacă-l obțineau pe Miles Teg, avea să fie el îndeajuns pentru a face față acestor femei reîntoarse din Dispersie?

Pe toți zeii care-ar putea să existe, Onoratele Matres nu trebuie să ne găsească! Nu încă!

Teg reprezenta prea multe necunoscute și posibilități tulburătoare. Perioada dinaintea morții sale în catastrofa Dunei era înconjurată de mister. *A săvârșit ceva, pe Gammu, care a dezlănțuit furia turbată a Onoratele Matres. Rezistența sa, plătită cu viața pe Dune, nu-i de ajuns pentru a explica o reacție atât de violentă din partea lor.*

Circulau tot felul de zvonuri, relatări care n-aveau nici cap, nici coadă, despre ultimele sale zile petrecute pe Gammu, înaintea distrugerii Dunei. *Se mișca atât de repede, încât nu putea fi văzut cu ochiul liber!* Fusese, într-adevăr, în stare să facă acest lucru? Vreo altă rezultată eratică datorată genelor Atreides? O mutație? Sau doar încă o fabulație de adăugat la legenda lui Teg? Comunitatea Surorilor trebuia să stabilească adevărul cât mai curând cu putință.

O acolită aduse trei mic dejunuri pe care Surorile le înfulecară la repezeală, ca și cum această întrerupere trebuia depășită fără zăbavă din pricina pericolului pe care-l dezvolta fiecare minut pierdut.

Chiar și după plecarea lor, Odrade rămase sub impresia temerilor nerostite ale Bellondei.

Și ale mele.

Se ridică și se apropie de fereastra largă ce domina acoperișurile mai joase și o parte dintre livezile și pășunile care împrejmuiau Sectorul Central. Primăvara nu se sfârșise încă, dar fructele începeau deja să se împlinescă pe crengile pomilor. *Semnul renașterii. Un nou Teg s-a născut astăzi!* Niciun simțământ de entuziasm nu însoțea însă acest gând. De obicei, priveliștea avea asupra ei un efect tonifiant. Nu și în dimineața aceasta.

Care sunt adevăratele mele forțe? Care sunt faptele pe care pot să mă bizui?

Resursele de care dispunea o Maică Superioară erau considerabile: loialitatea absolută a Surorilor care-o slujeau, forțe armate sub comanda unui Bashar format la școala lui Teg (dar aflat în clipa de față, se pare, cu o mare parte a trupelor sale, pentru a păzi planeta-școală Lampadas), meseriași și tehnicieni, spioni și agenți răspândiți pe tot cuprinsul Vechiului Imperiu, cohorte de muncitori de tot felul care căutau protecția Comunității Surorilor împotriva Onoratelor Matres și, desigur, toate Cucernicele Maici, cu Celelalte Memorii ale lor ce ajungeau până în zorii zilei.

Fără nicio trufie, Odrade știa că reprezenta culmea a ceea ce însemna puterea unei Cucernice Maici. Dacă amintirile ei personale nu-i furnizau informațiile dorite, existau alte persoane în

jurul ei care erau în măsură să umple golurile. Fără a mai pune la socoteală datele păstrate în memoria mașinilor, față de care însă recunoștea că avea o neîncredere înăscută.

Era adesea tentată să exploreze acele alte vieți pe care le purta în propria-i memorie și ale căror meandre subterane ar fi fost, poate, capabile să-i ofere soluții strălucite pentru orice dificultăți. Riscul însă era prea mare! Te puteai pierde cu orele printre Celelalte Memorii, pradă fascinației pe care-o exercita mulțimea tipurilor umane întâlnite. Era mai bine să respecti echilibrul profund al acestei memorii secunde și să recurgi la ea sau s-o lași să se manifeste de la sine, doar în caz de necesitate. Conștiința, acesta era pivotul identității și singurul reazem sigur pe care se bazuia Odrade.

Strania metaforă mentatică a lui Duncan Idaho îi era adesea de ajutor:

Percepția sinelui: oglinzi, față în față, care traversează universul, captând în trecerea lor imagini reflectate la nesfârșit. Infinitul văzut din unghiul finitului, analogul conștiinței purtând particulele percepute ale nemărginirii.

Odrade nu auzise niciodată cuvinte care să exprime mai îndeaproape percepțiile ei neformulate. Idaho numea asta „complexitate specializată“.

„Culegem, asamblăm și reflectăm, fiecare dintre noi, în cadrul sistemului nostru de ordine“, spunea el.

Ceea ce corespundea, în fapt, punctului de vedere al Bene Gesseritului că oamenii erau o formă de viață menită de evoluție să creeze ordine.

Dar prin ce ne ajută asta să luptăm împotriva acestor creaturi ale dezordinii care ne vânează? Cărei ramuri a evoluției îi aparțin ele? Să fie evoluția doar un alt nume atribuit lui Dumnezeu?

Surorile ei ar fi luat în răs asemenea „speculații vane“.

Și totuși... răspunsurile existau, *poate*, în Celelalte Memorii.

Abhh, ce ispită!

Cât de mult ar fi vrut să-și proiecteze eul, asediat de pretutindeni, în identități din trecut, pentru a simți cum se trăia pe-atunci. Dar pericolele imediate ale unei asemenea tentații o înghețau.

Simțea Celelalte Memorii înghesuindu-se la hotarele percepțiilor sale. *Iată, așa era! Nul! Mai degrabă așa!* Ce lacome erau... Trebuia să alege și să triezi, animând pe nesimțite trecutul. Dar nu tocmai acesta era obiectul conștiinței, esența însăși a faptului de a exista?

Să selecționezi din trecut și să compari cu prezentul. Să înveți consecințele.

Acesta era punctul de vedere al Bene Gesseritului asupra istoriei. Străvechile cuvinte ale lui Santayana răsuna în viețile tuturor Surorilor: *Cei ce nu pot să-și amintească trecutul sunt condamnați să-l repete.*

Clădirile înseși ale Sectorului Central, cel mai puternic dintre toate așezămintele Bene Gesseritului, oglindeau această atitudine, oriunde și-ar fi îndreptat Odrade privirile. Uziformul, acesta era conceptul de căpetenie. Niciun centru de activitate Bene Gesserit nu era lăsat să devină nefuncțional, rămânând neschimbat de dragul nostalgiei. Comunitatea Surorilor n-avea nevoie de arheologi. Cucernicele Maici întrupau istoria.

Încet (mult mai încet ca de obicei), priveștea contemplată din înaltul ferestrei își produse asupra ei efectul liniștitor. Ceea ce-i raportau ochii era ordinea Bene Gesseritului.

Dar Onoratele Matres puteau pune capăt acestei ordini dintr-o clipă în alta. Situația Comunității era mult mai rea decât pe vremea când fusese supusă de Tiran. Odrade detesta multe dintre deciziile pe care se vedea silită să le ia în ultimul timp. Biroul ei era un loc mai puțin plăcut din cauza acțiunilor ce se hotărau aici.

Să abandonăm Citadela Bene Gesserit de pe Palma?

Sugestia figura în raportul cotidian al lui Bellonda care o aștepta în această dimineață pe masa de lucru. Odrade îl adnotă cu un singur cuvânt. *Da.*

Trebuie să abandonăm Palma, deoarece atacul Onoratelelor Matres este iminent, iar noi nu suntem în măsură nici s-o apărăm, nici s-o evacuăm.

O mie o sută de Cucernice Maici, și doar Parcele știau câte acolite, postulante și altele, aveau să-și găsească moartea sau ceva

și mai rău din cauza acestui singur cuvânt. Fără a mai vorbi despre toate „viețile obișnuite“ care existau la umbra Bene Gesseritului.

Povara unor asemenea decizii îi pricinuia lui Odrade un nou soi de oboseală. O oboseală a sufletului? Dar exista oare un asemenea lucru ca sufletul? Oboseala profundă pe care-o simțea se situa la un nivel la care conștiința n-avea acces. Obosită, obosită, obosită.

Până și Bellonda dădea semne de oboseală, deși climatul de violență era pentru ea o adevărată desfătare. Singură Tamalane părea mai presus de toate astea, însă Odrade nu se lăsa amăgită. Tam atinsese vârsta contemplației superioare, care le aștepta pe toate Surorile dacă supraviețuiau destul timp. Nimic altceva nu mai conta atunci, decât observarea și judecarea. Nimic nu mai era formulat altfel decât prin câte-o expresie fugară pe trăsăturile brăzdate de riduri. Tamalane vorbea foarte puțin în ultima vreme. Remarcele ei erau atât de laconice, încât deveneau aproape ridicole: „Mai cumpărați non-nave... Informați-o pe Sheena... Studiați dosarul Idaho... Întrebați-o pe Murbella...“ Uneori nu lăsa să se audă decât mormăieli, de parcă s-ar fi temut că vorbele ar putea s-o trădeze.

Și în tot acest timp, Furiile le vânau, răscolind spațiul în căutarea oricărui indiciu care să le permită descoperirea coordonatelor Planetei Canonicatului.

În gândurile ei cele mai tainice, Odrade își imagina non-avele Onoratelelor Matres ca pe niște corăbii de corsari străbătând mările infinite dintre stele. Nu aveau pavilionul negru cu cap de mort și oase încrucișate, dar asta nu însemna că simbolul nu era prezent. Și nu exista nimic romantic în motivațiile lor. *Ucide și jefuiește! Adună-ți bogățiile din sângele altora. Secătuieste-le energiile și mână-ți non-avele ucigașe pe căi lubrificate cu sânge!*

Și nu-și dădeau seama că aveau să se înecă în lubrifiant roșu dacă se încăpățâneau să continue pe acest făgaș.

Cu siguranță că trebuie să existe oameni încrâncenați de mânie, acolo, în acea Dispersie în care își au obârșia Onoratele Matres. Oamenii care vor fi trăind toată viața cu o singură idee: să le facă de petrecanie!

Nimic nu era mai periculos decât un univers în care unor asemenea idei li se îngăduia să circule fără opreliști. Civilizațiile demne de acest nume aveau grijă ca astfel de idei să nu dobândească energie, ba chiar să nici nu aibă prilejul de a lua naștere. Iar când lucrul se producea totuși, din întâmplare sau dintr-un accident, ele erau degrabă deviate, înainte de-a apuca să capete o forță de inerție prea mare.

Odrade era realmente uimită de faptul că Onoratele Matres nu vedeau acest lucru sau, dacă-l vedeau, nu-i dădeau importanță.

„Isterice infatuare“, le calificase într-o zi Tamalane.

„Xenofobe“, o contrazisese Bellonda, mereu predispusă să corecteze pe toată lumea, ca și cum poziția ei în fruntea Arhivelor îi îngăduia o mai bună înțelegere a realității.

Amândouă aveau dreptate, considera Odrade. Onoratele Matres se comportau ca niște isterice pentru care orice străin era un dușman. Singurele persoane cărora păreau să le acorde încredere erau bărbații pe care-i subjugau sexual, dar și această încredere era limitată. Erau nevoite să se asigure întruna, după cum susținea Murbella (*singura noastră Onorată Mater prizonieră*), că priza lor rămânea suficient de fermă.

„Câteodată, la mânie,ucid pe câte unul doar pentru a le servi drept exemplu celorlalți“, explicase Murbella, iar cuvintele ei impuseseră întrebarea: *Vor să facă și din noi un exemplu?* „Priviți! Iată ce pătesc cei ce cutează să ni se împotrivescă!“

„Le-ați iritat“, spusese Murbella. „Și, odată iritate, nu se vor lăsa până ce nu vă vor fi nimic.“

Moarte străinilor!

O reacție ciudat de primitivă. *O slăbiciune, dacă știm s-o exploatăm*, își spunea Odrade.

Xenofobia – împinsă până la limita ridicolului?

Foarte posibil.

Odrade lovi cu pumnul în tăblia biroului, conștientă că gestul avea să fie observat și înregistrat de Surorile care exercitau o supraveghere constantă a comportamentului Maicii Superioare.

Apoi vorbi cu voce tare, pentru omniprezenții ochi com și câinii de pază din spatele lor:

– N-o să așteptăm la nesfârșit în enclave, pe poziții defensive! Am devenit la fel de grase ca Bellonda (n-are decât să se supere!) închipuindu-ne că am creat o societate intangibilă și structuri trainice.

Făcu ochii roată prin încăperea atât de familiară.

– Locul ăsta este unul dintre punctele noastre slabe!

Se reaseză la birou gândindu-se (ca și cum n-ar fi avut alte griji!) la necesitățile comunitare și arhitecturale ale Bene Gesseritului. Și de ce nu? Era una dintre prerogativele Maicii Superioare!

Așezămintele Comunității Surorilor se dezvoltau rareori la întâmplare. Chiar și când se implantau pe structuri preexistente (cum fusese cazul vechii Citadele Harkonnen de pe Gammu), o făceau cu intenția de a renova totul. Aveau nevoie de pneumatuburi pentru expedierea mesajelor și a pachetelor de mici dimensiuni, de linii optice și de proiectoare duradiante pentru transmiterea criptogramelor. Surorile se considerau experte în arta protejării comunicațiilor. Misiunile importante erau încredințate unor curiere acolite sau unor Cucernice Maici, pregătite să se autodistrugă mai degrabă decât să trădeze încrederea superioarelor lor.

Putea să vadă cu ochii minții, dincolo de fereastra ei, dincolo de această planetă, superba rețea Bene Gesserit, perfect organizată și dotată, unde fiecare Soră reprezenta o verigă umană solidară cu celelalte. Când era vorba despre supraviețuirea Comunității, exista un nucleu indestructibil de loialitate. Chiar dacă se mai semnalau excepții, câteodată spectaculoase (ca Doamna Jessica, bunica Tiranului), ele nu erau decât temporare. În mai toate cazurile, lucrurile reintrau repede în ordine.

Dar toate astea deveniseră un șablon Bene Gesserit. O slăbiciune.

Odrade nu se ferea să recunoască în sinea ei că împărțasea întrutotul temerile Bellondei. *Dar să fiu afurisită dacă am să le las să întunece orice bucurie de a trăi!* Asta ar fi însemnat să facă exact lucrul pe care-l doreau acele Onorate Matres însetate de sânge.

- Vigoarea noastră vitală e ceea ce vor de la noi Furiile, rosti ea, ridicând privirea spre minusculii ochi com din tavan.

Ca sălbaticii din epocile primitive, care devorau inima dușmanilor lor. Ei bine... le vom da de mâncare! Pe săturate. Și va fi prea târziu când își vor da seama că nu pot digera ce-au înghițit!

În afara învățăturilor preliminare, destinate formării postulantelor și acolitelor, Bene Gesseritul nu obișnuia să facă prea mult uz de povețe metaforice. Odrade însă avea propriile ei parable.

Cineva trebuie să țină coarnele plugului.

Surâse în sinea ei, în timp ce se apleca asupra lucrărilor de pe birou, mult mai înviorată. Camera de lucru, Comunitatea Surorilor, acestea îi erau grădina. O grădină unde trebuia să smulgă buruienile, să pună răsaduri. *Și îngrășământ. Nu trebuie uitat îngrășământul.*

„Când m-am angajat să călăuzesc omenirea pe Poteca mea de Aur, i-am făgăduit o lecție pe care să n-o uite nici în mormânt. Cunosc un model adânc înrădăcinat, căruia oamenii îi neagă existența, cu toate că-l confirmă prin faptele lor. Ei spun că doresc securitatea și liniștea, starea de lucruri pe care o numesc pace. Dar, chiar în vreme ce susțin asta, seamănă germenii dezordinii și ai violenței.“

Leto II, Împăratul-Zeu

Vasăzică, mă numește Regina-Păianjen!

Preaonorata Mater se lăsă pe spate în jilțul masiv, amplasat pe o estradă înaltă. Pieptul ei ofilit tresări, scuturat de un hohot de râs mut.

Știe ce-o așteaptă când o voi prinde în pânza mea! O să-i sug sângele până la ultima picătură, asta am să fac!

Măruntă, cu trăsături șterse, animate de zvâcnetele nervoase ale mușchilor, coborî ochii spre pardoseala scăldată în lumina ce pătrundea prin tavanul translucid al sălii de audiențe. O Cucernică Maică Bene Gesserit zăcea răstignită pe dalele galbene, imobilizată cu legături din fibră shiga. Prizoniera nu încerca să facă nicio mișcare. Astfel folosite, filamentele shiga erau cum nu se poate mai potrivite. *I-ar reteza brațele într-o clipită!*

Sala în care trona era demnă de o Preaonorată Mater, atât prin dimensiunile ei, cât și prin faptul că fusese luată cu forța din stăpânirea altora. Cu o suprafață de trei sute de metri pătrați,

fusese concepută pentru întrunirile Navigatorilor Ghildei ce aveau loc pe această planetă, numită Joncțiune, unde fiecare Navigator se prezenta într-o cuvă monstruoasă. Prizoniera de pe pardoseala galbenă era un firicel de praf pierdut în imensitate.

Bicisnica asta s-a arătat prea bucuroasă să-mi dezvăluie cum mă numește așa-zisa ei Superioară!

Era totuși o dimineată încântătoare, își spunea Preanonrata Mater. Păcat doar că tortura și sondele mentale nu dădeau niciun rezultat cu vrăjitoarele astea. Cum puteai să schingiuiesti pe cineva care era în măsură să aleagă moartea în orice moment? Și care nu șovăia s-o facă! Pe deasupra, cunoșteau și mijloace pentru a suprima durerea. Pline de resurse, aceste primitive.

Iar asta mai era și îndopată cu shere! Drogul ăsta blestemat avea puterea de a deteriora un creier la contactul sondelor înainte ca acestea să poată extrage ceva.

Preanonrata Mater îi făcu semn uneia dintre aghiotantele ei, care o înghionti cu piciorul pe Cucernica Maică răstignită, apoi, la un alt semn, îi slăbi un pic legăturile shiga pentru a-i permite un minimum de mișcare.

– Cum te cheamă, fetiço? întrebă Preanonrata Mater, cu un glas pe care vârsta și falsa solitudine îl făceau să sune ca un rașpel.

– Mă cheamă Sabanda.

O voce tinerească și limpede, câtuși de puțin afectată de caz-nele interogatoriilor.

– Ți-ar plăcea să ne vezi capturând un amărât de mascul și înrobindu-l, Sabanda?

Sabanda știa ce să răspundă. Fusese instruită, ca toate celelalte.

– Prefer să mor.

Rostise cuvintele cu tot calmul, ațintindu-și privirea spre fața zbârcită, cu tenul de culoarea unei rădăcini uscate și rămase prea mult timp în bătaia soarelui. Acele stranii puncte portocalii care jucau în ochii Preanonratei Mater erau semnul furiei. Așa-i spusese Instructoarele.

Roba descheiată, roșu-aurie, ornamentată cu dragoni negri pe faldurile atârând peste genunchi, și colanul roșu de sub ea nu făceau decât să accentueze jigăreala trupului pe care-l acopereau.

Preanonrata Mater nu-și schimbă câtuși de puțin expresia în timp ce, ca în atâtea alte rânduri, le înjură în gând pe vrăjitoarele Bene Gesserit: *Fir-ați toate blestemate!*

– Cu ce te ocupai pe planeta aia mizerabilă unde te-am capturat? întrebă ea.

– Îi învățam carte pe copii.

– Mă tem că n-am mai lăsat niciunul viu pe-acolo.

Acum de ce zâmbește? Ca să mă provoace, evident!

– Îi învățai pe copii s-o adore pe vrăjitoarea Sheeana?

– De ce i-aș fi învățat să adore o Soră de-a noastră? Sheeanei nu i-ar plăcea asta.

– Nu i-ar plăcea... Vrei să spui că a înviat din morți și că o cunoști?

– Oare doar pe cei vii îi cunoaștem?

Ce clară și netemătoare era vocea tinerei vrăjitoare! Posedau un autocontrol remarcabil, dar nici măcar asta n-avea să le salveze. Ciudat totuși cum putea să persiste acest cult al Sheeanei. Trebuia extirpat, firește, anihilat în aceeași manieră în care vrăjitoarele însele erau anihilate încetul cu încetul.

Preanonrata Mater ridică degetul mic al mâinii drepte. O aghiotantă care aștepta se apropie de prizonieră cu un injector. Poate că acest nou drog era cel care avea să dezlege limba vrăjitoarelor. Poate că nu. Oricum, nu prea conta.

Sabanda schiță o grimasă când injectorul îi atinse gâtul. Muri în câteva secunde. Servitorii scoaseră cadavrul din sală. Aveau să-l dea de mâncare Fiutarilor captivi. Nu că Fiutarii ar fi fost de cine știe ce folos. Nu se reproduceau în captivitate, nu dădeau ascultare nici celor mai simple ordine. Rămâneau posaci, inerti.

„Unde Îngrijitorii?” întrebă uneori câte unul. Gurile lor umanoide nu erau în stare să pronunțe decât vorbe fără noimă. Totuși, Fiutarii puteau furniza și unele plăceri. Iar captivitatea lor avea meritul de a demonstra că erau vulnerabili. Întocmai ca și aceste vrăjitoare primitive.

Până la urmă vom găsi ascunzătoarea vrăjitoarelor. Nu-i decât o chestiune de timp.

„Persoana capabilă să ia un lucru banal și obișnuit pentru a-l prezenta într-o nouă lumină are darul de a înspăimânta. Nu vrem ca ideile noastre să fie schimbate. Ne simțim amenințați de asemenea tentative. *Știu deja tot ce-i important de știut!* spunem noi. Apoi apare Schimbătorul și răstoarnă toate vechile noastre idei.“

Maestrul Zensufi

Lui Miles Teg îi plăcea să se joace în livezile care înconjurau Sectorul Central. Odrade îl dusese pentru prima oară acolo când abia învățase să meargă. Una dintre cele mai timpurii amintiri ale lui: avea doar doi ani și știa deja că era un gholă, deși nu înțelegea pe de-a-ntregul semnificația acestui cuvânt.

– Nu ești un copil ca oricare altul, îi spusese Odrade. Te-am făcut din celule preluate de la un om foarte bătrân.

Cu toate că era un copil precoce, iar cuvintele ei i se păuseră vag tulburătoare, fusese mai interesant, pe atunci, să se zbenguie pe sub pomi, în iarba deasă a verii.

Mai târziu, acelei prime zile petrecute în livadă i se adăugară altele, dimpreună cu tot mai multe impresii despre Odrade și celelalte Surori care se ocupau de educația lui. Destul de repede, își dădu seama că Odrade găsea în aceste excursii aceeași desfătare ca și el.

Într-o după-amiază, pe când avea patru ani, el îi mărturisii:

– Primăvara e anotimpul meu preferat.

– Și al meu.

La vârsta de șapte ani, când începuse deja să facă dovada strălucitelor capacități mentale și a memoriei holografice care îndemnaseră Comunitatea Surorilor să încredințeze responsabilități atât de mari precedentei sale încarnări, simți deodată în aceste livezi ceva nelămurit, care-l răscolea până în adâncul ființei.

A fost prima sa percepție reală a faptului că purta în el amintiri pe care nu reușea să le rememoreze. Profund tulburat, s-a întors către Odrade, a cărei siluetă se contura aureolată de lumina soarelui de după-amiază, și a spus:

– Există lucruri de care nu-mi pot aminti!

– Într-o zi, ai să ți le amintești, a răspuns ea.

Chipul ei rămăsese nedeslușit, în umbră, iar cuvintele păuseră să vină dintr-un loc cufundat în beznă, aflat atât înlăuntrul lui cât și în realitatea din jur.

În acel an începu să studieze viața Basharului Miles Teg, ale cărui celule generaseră noua sa viață. Odrade îi dăduse o explicație sumară, arătându-și unghiile:

– I-am zgâriat ușor pielea de pe ceafă. Câteva celule au fost de ajuns pentru a-ți da viață.

Livezile emanau ceva de o intensitate aparte în anul acela. Fructele erau mai mari și mai cărnoase, albinele păreau cuprinse de frenezie.

– Din cauza deșertului care se extinde acolo, în regiunile sudice, îi spuse Odrade, care-l ținea de mână în timp ce se plimbau pe sub merii încărcăți, în roua încă proaspătă a dimineții.

Teg privi printre arbori, spre sud, hipnotizat pentru o clipă de lumina cernută prin frunzișul des. Învățase despre deșert și avea impresia că-i simte prezența apăsătoare până în acest loc.

– Pomii simt că li se apropie sfârșitul, continuă Odrade. Viața se reproduce cu mai multă vigoare când este amenințată.

– Aerul e foarte uscat. Trebuie să fie tot din cauza deșertului.

– Vezi ce multe frunze au îngălbenit și s-au încrețit pe margini? A trebuit să irigăm din greu anul ăsta.

Ceea ce-i plăcea la Odrade era că nu-i vorbea niciodată ca unui copil. I se adresa aproape ca de la egal la egal. Văzu frunzele galbene cu marginile răsucite. Deșertul le pricinuia asta.

În mijlocul livezii, se opriră și ascultară o bucată de vreme păsările și insectele. Albine aflate la lucru în trifoiul pășunii învecinate veniră în inspecție, dar el era marcat cu feromoni, asemenea tuturor celor care circulau liber pe Planeta Canonicatului. Bâzâiră în jurul lui, identificară marcajul și se duseră să-și vadă mai departe de florile lor.

Mere. Odrade arată cu degetul către vest. *Piersici.* Privirea lui urmări direcția în care indica ea. Da, și cireșe, la est, dincolo de pășune. Zări picăturile de rășină care îmbroboneau ramurile.

Semințe și răsaduri fuseseră aduse aici de primele non-nave cu vreo mie cinci sute de ani în urmă, spuneau ei, și fuseseră plantate cu cea mai mare grijă.

Teg își imagina mâini care scormoneau pământul, apoi îl tasau ușor în jurul mlădițelor; își închipuia sistemul laborios de irigații, împrejurimile menite să rețină vitele pe pășunile din jurul primelor plantații și construcții ale Canonicatului.

La vremea aceea, începuse deja să învețe despre uriașul vierme de nisip pe care Comunitatea Surorilor îl salvase de pe Rakis. Moartea aceluși vierme dusesse la apariția unor creaturi care se numeau păstrăvi de nisip. Păstrăvii de nisip făceau să crească deșertul. O parte a acestei istorii conținea relatări despre încarnarea sa anterioară, un om căruia i se spunea „Basharul“. Un mare comandant de oști, care murise când niște femei înspăimântătoare, numite Onorate Matres, distruseră Rakisul.

Teg găsea aceste studii deopotrivă fascinante și tulburătoare. Simțea înlăuntrul lui goluri, locuri în care ar fi trebuit să existe amintiri. Aceste goluri îl strigau în vise. Iar câteodată, când cădea în reverie, i se arătau chipuri. Aproape că auzea și cuvinte. Și i se întâmpla deseori să cunoască denumirile unor lucruri înainte de-a le fi învățat de la cineva. Îndeosebi denumiri de arme.

Curând, deveni conștient că în jurul lui se petreceau evenimente grave. Toată această planetă avea să devină un deșert, iar

asta se întâmpla deoarece Onoratele Matres voiau să le omoare pe femeile Bene Gesserit care-l creșteau.

Cucernicele Maici în preajma lui îi inspirau deseori teamă, cu robele lor negre, fețele veșnic severe și ochii albastru-în-albastru, fără niciun pic de alb. Mirodenia cauza asta, spuneau ele.

Odrade era singura care-i arăta ceea ce i se părea lui a fi o afecțiune adevărată, iar Odrade era o persoană *foarte* importantă. Toată lumea îi spunea Maică Superioară. Așa trebuia să-i spună și el, în afara cazurilor când se plimbau, numai ei doi, prin livezi. Atunci avea voie să-i spună doar Maică sau Mamă.

În cel de-al nouălea an, în cursul unei promenade matinale cam pe la vremea culesului, după ce trecuseră de cea de-a treia creastă din livada de meri aflată la nord de Sectorul Central, dădură de-o mică depresiune lipsită de arbori, dar invadată de o vegetație luxuriantă alcătuită din tot felul de plante. Odrade puse mâna pe umărul lui și-l făcu să se oprească într-un loc din care se vedea un șir de pietre plate, negre, care formau o potecă șerpuită prin hățiușul de verdeață și flori mărunte. Maica Superioară era într-o dispoziție neobișnuită. I-o desluși în glas.

– Noțiunea de proprietate e o chestiune interesantă, rosti ea. Noi posedăm această planetă sau ea ne posedă pe noi?

– Îmi place cum miroase aici, spuse el.

Ea luă mâna de pe umărul lui și-l împinse ușurel înainte.

– Aici am plantat pentru nas, Miles. Plante aromatice. Observă-le cu atenție și caută să citești despre ele când te vei duce în bibliotecă. Oh! Poți să le calci fără teamă, adăugă ea când el dădu să ocolească o tulpină care-i stătea în cale.

El puse talpa pe mlădița verde, culcând-o la pământ. Numai de câțiva ani, un parfum înțepător îi urcă în nări.

– Au fost plantate anume pentru a fi călcate și lăsate să-și împrăștie miresmele, zise Odrade. Presupun că Instructoarele te-au învățat despre nostalgie. Ți-au spus că nostalgia poate fi deseori provocată de o senzație olfactivă?

– Da, Mamă, răspunse el. Apoi, întorcându-se să privească planta pe care o strivise, adăugă: Ți-am spus că rozmarin.

- De unde știi?

Vocea ei se însuflețise brusc.

El ridică din umeri.

- Știu, pur și simplu.

Odrade păru mulțumită.

- S-ar putea să fie o amintire originală.

În timp ce continuau să se plimbe pe poteca înmiresmată, Odrade rosti cu glas din nou îngândurat:

- Fiecare planetă posedă propriul ei caracter, peste care desenăm motive ale Vechiului Pământ. Uneori, nu ne iese decât o schiță aproximativă; aici însă cred că am reușit perfect.

Îngenunche și rupse o rămurea dintr-o plantă de un verde crud. O strivi între degete, apoi o apropie de nasul lui, spunând:

- Salvie.

El știa că era salvie, dar n-ar fi putut spune cum de știa.

- I-am simțit mirosul și în mâncare. E ca melanjul?

- Dă gust mai bun, dar nu acționează asupra conștiinței, răspunse ea, apoi se ridică în picioare și-l privi din înaltul staturii ei. Observă bine locul acesta, Miles. Lumile noastre ancestrale au dispărut, dar aici am recuperat o părticică din originile noastre.

El avu sentimentul că Odrade era pe cale să-l învețe ceva important. O întrebă:

- De ce voiai să știi, adineaori, dacă planeta asta ne posedă?

- Comunitatea Surorilor consideră că noi suntem intendentele acestor ținuturi. Știi ce este un intendent?

- Ca Roitiro, tatăl prietenului meu, Yorgi. Yorgi spune că sora lui mai mare va deveni într-o zi intendentă plantațiilor lor.

- Așa este. Ocupăm anumite planete de mai mult timp decât oricare alții despre care avem știință, dar nu suntem decât intendente.

- Dacă Planeta Canonicatului nu vă aparține, cui îi aparține?

- Poate că nimănui. Întrebarea mea este: în ce fel și-au pus amprenta una asupra celeilalte Comunitatea Surorilor noastre și această planetă?

El ridică ochii spre chipul maicii, apoi îi coborî, privindu-și mâinile. Canonicatul era pe cale să-și pună amprenta asupra lui chiar în acest moment?

- Cele mai multe amprente se află în adâncul ființei noastre, rosti ea, prinzându-l de mână. Să mergem.

Părăsirea vâlceaua cu plante aromatice și începură să urce către domeniul lui Roitiro, în vreme ce Odrade continua să-i vorbească.

- Comunitatea Surorilor creează rareori grădini botanice. Grădinile trebuie să ofere mai mult decât o desfătare pentru văz și miros.

- Hrană?

- Exact. Rolul lor principal este de a ne oferi mijloace de subzistență. Plantele ne hrănesc. Cele pe care le-ai văzut adineaori sunt destinate bucătăriilor noastre.

Teg simțea cum cuvintele ei se strecurau înlăuntrul lui, instalându-se printre golurile din memorie. Intuia existența unei planificări care acoperea secole: copaci pentru înlocuirea grinzilor de construcții și consolidarea digurilor, plante pentru a împiedica eroziunea malurilor de râuri și lacuri, plante pentru a proteja straturile solului contra acțiunii ploilor și a vântului, plante pentru a menține falezele mărilor și chiar plante subacvatice pentru a asigura locuri prielnice reproducerii peștilor. Bene Gesseritul se gândea până și la arbori care să ofere umbră și adăpost sau, pur și simplu, să proiecteze umbre interesante pe peluzele parcurilor.

- Copacii și plantele sunt în centrul tuturor relațiilor noastre simbiotice, spuse Odrade.

- Simbiotice?

Era un cuvânt nou pentru el.

Ea îi oferi explicația pornind de la un lucru cu care el era deja familiarizat: culesul ciupercilor.

- Ciupercile nu cresc decât în tovărășia unor rădăcini primitoare. Fiecare dintre ele întreține o relație de simbioză cu o anumită plantă. Ambele specii au de profitat de pe urma acestei relații, fiecare luând de la cealaltă ceva de care are nevoie.

Odrade continuă să dezvolte subiectul și, la un moment dat, el, plictisit de dăscăleală, lovi cu piciorul într-un smoc de iarbă. Observă imediat privirea ei dezaprobatoare. Făcuse ceva ce nu trebuia. De ce era îngăduit să calce pe anumite plante iar pe altele nu?

– Miles! Iarba împiedică vântul să care humusul în locuri în care n-ar servi la nimic, ca, de pildă, albiile râurilor.

El recunosc tonul. Era o dojană. Lăsă ochii în jos, spre iarba pe care-o năpăstuise.

– Ierburile acestea, reluă Odrade, sunt hrana vitelor noastre. Cu semințele unora dintre ele ne hrănim și noi, în pâine și alte alimente. Alte ierburi devin stuf și trestii, care servesc drept paravânt.

Știa *toate* astea! Încercând s-o distragă, repetă, stâlcind în mod intenționat cuvântul:

– Paravan?

Ea nu zâmbi și el înțelese că se înșelase crezând că putea s-o păcălească. Resemnat, ascultă mai departe lecția.

– Când deșertul va ajunge până aici, îi explică ea, vița-de-vie, ale cărei rădăcini pivotante pot pătrunde în sol până la o adâncime de câteva sute de metri, are să fie, probabil, ultima plantă învinsă. Pomii fructiferi din livezi o să moară primii.

– De ce trebuie să moară?

– Ca să lase loc unor forme de viață mai importante.

– Viermii de nisip și melanjul.

Observă mulțumirea ei după ce arătase că știe despre relația dintre viermii de nisip și mirodenia de care avea nevoie Bene Gesseritul pentru a supraviețui. Nu prea înțelegea cum funcționa această relație, dar și-o imagina ca pe un cerc: *Viermi de nisip, păstrăvi de nisip, melanj și, din nou, de la capăt*. Iar Bene Gesseritul lua ceea ce-i era necesar din acest cerc.

Sătul totuși de atâta învățătură, întrebă:

– De vreme ce toate aceste plante vor muri oricum, ce rost mai are să scotocesc în bibliotecă și să le învăț numele?

– Fiindcă ești ființă umană și oamenii au, adânc înrădăcinată în ei, dorința de a clasifica, de a aplica o etichetă fiecărui lucru.

– Și de ce trebuie să dăm nume lucrurilor?

– Pentru că în felul acesta putem revendica drepturi asupra celor pe care le numim. Ne asumăm un drept de proprietate care însă uneori poate fi înșelător și periculos.

Revenea deci la noțiunea de *proprietate*.

– Lacul meu, planeta mea, strada mea, urmă Odrade. Eticheta mea, pentru totdeauna. Dar eticheta pe care-o aplici unui loc sau unui lucru s-ar putea să nu dureze nici măcar cât propria ta viață, decât, poate, sub forma unui os pe care ți-l aruncă un cuceritor amabil... sau sub cea a unui sunet de care îți amintești cu groază.

– Dune, rosti el.

– Ești ager!

– Onoratele Matres au nimicit Dune.

– Și ne vor nimici și pe noi dacă ne găesc.

– Nu, dacă eu voi deveni Basharul vostru!

Cuvintele îi ieșiseră pe negândite, dar, odată pronunțate, avu sentimentul că ar fi putut să conțină o doză de adevăr. Documentele din bibliotecă spuneau că Basharul vâra spaima în inamici doar făcându-și apariția pe un câmp de bătălie.

Ca și cum i-ar fi ghicit gândurile, Odrade spuse:

– Basharul Teg era la fel de faimos pentru talentul lui de a crea situații în care bătălia nu mai era necesară.

– Da, s-a bătut cu toți inamicii voștri.

– Nu uita Dune, Miles. Acolo și-a găsit moartea.

– Știu.

– Instructoarele ți-au cerut deja să studiezi despre Caladan?

– Da. Se numește Dan în istoriile mele.

– Etichete, Miles. Numele sunt jaloane interesante, dar cei mai mulți oameni nu-s în stare să stabilească și alte legături. Istoria e cam plictisitoare, nu-i așa? Numele... mijloace comode pentru a-i desemna pe alții, utile mai ales între cei de-un fel cu tine, nu?

– Ești și tu de-un fel cu mine?

Era o întrebare care îl frământa, dar pe care nu și-o pusese niciodată până acum în acești termeni.

– Suntem Atreizi, tu și cu mine. Să-ți amintești asta când vei relua studiul Caladanului.

Pe drumul de întoarcere, prin livezi și pășuni, până la dâmbul de unde se putea admira panorama Sectorului Central, Teg văzu marele complex administrativ și spațiile verzi dimprejur cu o sensibilitate nouă. Păstră însă impresia doar pentru el, în timp ce coborau pe drumeagul mărginit de garduri spre arcada unde începea Strada Întâi.

„Un giuvaier viu“, spunea Odrade despre Sectorul Central.

Când trecu pe sub bolta de la intrare, el ridică ochii spre numele străzii, gravat în limba galach cu grațioasele caractere cursive ale caligrafiei Bene Gesserit. Toate clădirile și străzile Sectorului Central erau indicate în această scriere ornamentală.

Privind structurile din jurul lui, fântâna arteziană din scuarul aflat în față, detaliile elegante ale arhitecturii, avu sentimentul unei profunde experiențe umane. Bene Gesseritul imprimase acestui loc o semnificație subtilă, pe care el nu izbutea încă s-o descifreze în întregime. Lucruri spicuite din materiile de studiu sau în cursul plimbărilor prin livezi, lucruri uneori simple, alteori complicate, îi apăreau acum sub un alt unghi. Era o manifestare a capacităților sale latente de mentat, dar el nu știa asta. Simțea doar că memoria lui fidelă strămutase și reorganizase o serie de relații. Se opri brusc și privi înapoi, în direcția din care veniseră, livezile, dincolo de arcada de la capătul străzii acoperite. Totul era în relație. Apele uzate ale Sectorului Central serveau la fabricarea metanului și a îngrășămintelor (vizitase uzina însoțit de o Instructoare). Metanul alimenta pompe și o parte din instalațiile frigotehnice.

– La ce te uiți, Miles?

Teg nu știu ce răspuns să dea, dar își aminti brusc de o după-amiază de toamnă, când Odrade îl luase într-o plimbare cu topterul pe deasupra Sectorului Central, pentru a-i vorbi despre aceste relații și a-i da o „vedere de ansamblu“. Pe atunci nu fuseseră decât vorbe, dar acum vorbele căpătaseră înțeles.

„Am vrut să creăm ceva cât mai apropiat de un cerc ecologic închis“, îi explicase ea la bordul topterului. „Sateliții Controlului Meteo coordonează totul și reglează debitele.“

– Pentru ce privești spre livadă, Miles?

Vocea ei era plină de imperative în fața cărora el nu avea nicio apărare.

– În ornitopter ai spus că-i frumos, dar periculos.

Nu făcuseră decât un singur zbor cu topterul, împreună. Odrade înțelesese imediat la ce se referea. *Cercul ecologic*.

El se întoarse și ridică ochii spre ea, așteptând.

– Un spațiu închis, spuse ea. Cât de tentant este să ridicăm ziduri înalte și să împiedicăm pătrunderea oricărei schimbări. Să putrezim aici, în confortul mulțumirii de sine.

Cuvintele ei avură darul să-l tulbure. Avea impresia că le mai auzise... altundeva, rostite de o altă femeie care-l ținea de mână.

– Îngrădirile de orice fel sunt cel mai fertil teren pentru cultivarea urii față de tot ce vine din exterior, reluă ea. Numai că recolta este întotdeauna amară.

Nu erau tocmai aceleași cuvinte, dar era aceeași lecție.

Porni încet mai departe, alături de ea, simțindu-și umedă mâna din mâna ei.

– De ce ești atât de tăcut, Miles?

– Sunteți cultivate, zise el. Asta e, de fapt, ocupația voastră, în Bene Gesserit.

Odrade înțelese numaidecât ce se întâmplase. Formația lui de mentat ieșea la iveală, fără ca el să-și dea seama. Era mai bine să nu exploreze aspectul acesta, pentru moment.

– Ne interesează, într-adevăr, tot ce crește, Miles, spuse ea. E o dovadă de perspicacitate din partea ta că ai observat asta.

Când se despărțiră, ea pentru a se întoarce în turnul ei, el pentru a se îndrepta spre camera lui din sectorul școlar, Odrade spuse:

– Am să le recomand Instructoarelor tale să pună mai mult accent pe utilizările subtile ale energiei.

El îi interpretează greșit vorbele:

– Mă antrenez deja cu lasere. Toată lumea spune că mă descurc foarte bine.

– Am auzit. Dar există arme pe care nu le poți ține în mâini. Nu le poți ține decât în minte.